

PAVEL KOLMAČKA: MOŘE

(2010)

Pavel Kolmačka (* 1962) patří ke generaci autorů, která naplno zažila normalizaci, publikovat však začala až po roce 1989. Úhelným kamenem Kolmačkovy tvorby je velmi konkrétně vnímaná osobní zkušenost, v jeho básních je přítomná rodina, děti, prostředí domova, život s blízkými i chvíle osamělého usebrání. Vždy ale cítíme, že poezie Kolmačkovi zároveň slouží k vyjádření přesahu, postižení spontánního a velmi hlubokého spirituálního prožitku světa, jež básník ze soukromých chvil čerpá. V básnické sbírce *Viděl jsi, že jsi* (1998), následující po prvotině *Vlál za mnou směšný šos* (1994), Kolmačka metafyzické vní-

mání reality formuluje religiózně. Neutápí se však v křesťanských atributech, Bůh je pro něj součástí každodenně žité filozofie. Po delší odluce, vyplněné mimo jiné intenzivní prací na obsáhlém introspektivním autobiografickém románu *Stopy za obzor* (2006), vydává básník sbírku *Moře*. Víc než o metafyzickém hledání bychom tentokrát mohli mluvit rovnou o zakoušení; východiska jsou známá, palčivé prožívání ovšem trvá. Výslovná religiozita ustupuje, sbírka se pohybuje v evokativnějších polohách. Básník tu mnohostranně, přitom nevtíravě staví na symbolickém motivu moře, jenž knihu propojuje, myšlenkově ji rozehrává i ukotvuje.

Hned v první básni úvodního oddílu *Nezvěstný* je prostor (a současně náboj) Kolmačkovy poezie vymezen několika výraznými pojmy, dynamickými substantivy: zvony, vlny, ticho a zvuk, síla. Hned tady se vynoří leitmotiv moře; mořský živel je ale přítomný zejména tím, co z něj „zbývá“, co jej obklopuje, je z něj vyplavováno: drť ulit, osten lastury a vposled zásadní „zbývání“ moře, totiž jeho hranice: „*holý břeh*“, antipod, souputník, ale i svého druhu cíl věčného dorážení a vyvrhování. Oproti vstupní básni je následující text naopak epičtější. Načrtává první civilní scénérii z mnoha, jež v průběhu sbírky navštívíme. Osobní prostor je vymezen až trýznivě konkrétně: „*tři kroky ke sprše, tři ke dveřím.*“ (10) Je to území, kde se rodí neurčitý neklid, jenž trvá ve zvláštním, podvojném vztahu vůči „*síle*“, žijící kdesi za hranicemi domácnosti. Je třeba vyjít ven, seběhnout k mostu, spojit se s cizí, ale i temně důvěrnou silou, či aspoň zатуšit její přítomnost při pohledu na studený proud řeky. Je nutno paradoxní synergii neklidu a síly stvrdit též vybuzenými smysly: postřehnout páru před ústy, prázdnou scénu, tvořenou osvětleným asfaltovým

pruhem, ohmatat ocel zábradlí, zaslechnout pleskání vln o pilíř, pocítit chlad pronikající do morku kostí.

V dalším průběhu začne vysvítat, co je skutečným „mořem“, jež se kolem rozlévá. Tvoří je různá periferní zákoutí a letmé chvíle, do nichž je člověk kdesi na okraji města vržen se svým neklidem. Zneklidňující, svou tušenou silou však i přitažlivý „mořský“ živel je opět vnímán velmi smyslově. Jednou ve vzpomínce na dětskou hru („*Přitiskli k černé skále / se zatajeným dechem / snímali jsme celým tělem / chladnou nehybnost*“, 12), jindy celá báseň zůstane pouhým sytým popisem zákoutí u konečné tramvaje („*Vzduch prosycen ořechy, kouřem a vlhkým listím...*“, 13). Stačí ale i naléhavý vjem prázdné ubíhající ulice, jež se vpředu „*svírá*“ a „*úží*“, zatímco nahoře – co připomínka všudypřítomné síly – probleskuje nebe nad „*soutěskami*“ ulic. Jindy jsou zas neklid a síla staženy do jediného soustředěného bodu kdesi uvnitř člověka, do bodu podobného věčnému plamínku smaltované karmy. Plamínek vyčkává na zážeh, aby mohl uvolnit svou energii. Zážeh přijde zevnitř, je ale výsledkem propojení s vnějšími, tušenými, v prostoru ohledávanými silami: „*Vnímám proud, vlnu, jež mě nese.*“ (14)

Uprostřed prvního oddílu vytvoří podstatný předěl (jakousi přirozenou „těsnu“) text, v němž je dosud jen obrysově zmiňovaný neklid formulován přímočařeji a doslovněji, jako niterná potřeba zorientovat se v okolním chaosu: „*Alespoň určit v tom souřadnice / sebe, nás dějů, věcí.*“ (15) Tady se také mihne Bůh, zůstane však u pouhé zmínky. Kolmačka tu vzácně využije tradičněji vystavěné obraznosti: Bůh je přirovnán k hráči – jenž usnul nad šachovnicí. I v následující kratičké básni je božská bytost pojata jako vytrácení, vplývání do neantropomorfní entity: zpočátku oko, sluneční kotouč zastřený oparem; v závěru však ani ne jas, ale pouhé „*prosvítání*“ (16). Tušení síly kdesi pod povrchem, prosvítání smyslu zpoza všeho – tyto principy zůstanou určující pro celou sbírku. Následující báseň se však vrací k zemi pod nebesy a uvede na scénu důležité postavy, podstatné nejen pro sbírku, ale i Kolmačkovu poetiku vůbec – děti. Po železničním náspu (opět někde na periférii) běží děti, vítr přináší večer, děti však zatím nikdo nehledá. Syrový dětský neklid splývá s neklidným božským vanutím vůkol. Závan večera vzápětí (v příštím textu) vrací básníka z dětského paralelního světa k sobě samému. Živel osobní reflexe je v básni hned identifikován s vodním živlem („*voda jen po pás*“); reflexe opět probudí k životu dospělý neklid v podobě váhání, zkoušení, ohledávání („*váhavě / vydám hlas*“). Člověk se vrací na holý břeh, jenž mu přísluší, je jeho „jistotou“ – či spíš nulovým stavem, územím domovské, výchozí všelidské „bídy“: „*Skuhrám z mělčín.*“ (18)

Závěrečné básně oddílu jsou vjemově velmi syté meditace, soustředěné jak do nitra, tak i k vnějším dějům – jako by mezi vnějším a vnitřním v jejich vzájemné složité, napjaté prostupnosti ani nebyl rozdíl. Bruslaři v dále – jejich hlasy slyšet není, zato ostré břity bruslí ano. Mráz štípe, vše je ale též průzračné a čisté. „*Krajina vyhasíná, v duši stále hoří.*“ (19) Poslední bruslaři jsou „*ti, co neodešli*“, je vidět jejich

siluety. Báseň křehce črtá pevné, skryté pouto se společenstvím, ale i výrazný *odtah* od něj; básníková meditace je vsazena doprostřed rušného lidství, uvnitř něho se však básník udržuje mrazivě ztišený, čirý, nezaplňený. Snad až v takovém stavu lze postřehnout, jak „*pod ledem řeka se pomalu valí k moři*“ (19). Až dosud vodní živel do básní pronikal v dynamicky nervních či zas okrajových zákmitech (vlny, vyplavená drť, pleskání, mělčina), tentokrát se ale proud „*valí*“; tušená síla se sice stále skrytě, pod pancířem ledu, avšak se vši svatou, mohutnou nutností šine k vyústění, k nepojmenovanému smyslu, „*k moři*“. Základní principy jsou tedy definitivním způsobem nastoleny a vyjádřeny. V závěrečné básni vstupního oddílu však ještě přijde „prorocká“ upomínka: Postav útočiště! Božský princip – hlas – promluví k člověku ve snu: vysprav střechu, nalož soudek zelí, utěsni pukliny... Přichystej se. Člověk se probouzí – a první, co za oknem spatří, je záchvěv temné, bezhlasé přírody. „*Táhlými vlnami o zdi pleská tma.*“ (20) Sen na chvíli působí skutečněji, „praktičtější“ než bdělá skutečnost. Svět důvěrně niterný i zvnějšku dorážející splývají, neklidně se prolínají. Snad ve snu i v bdění mluví k člověku týž hlas? Člověk je vydán svému vnitřnímu neklidu jako moři, stejně jako je vydán zvenčí dorážejícímu moři tmy, jež děsí, ale zároveň podivuhodně smiřuje, otevírá člověka danému času, dané „*cestě*“.

Následuje intermezzo první, oddíl *Kodrcá Velký vůz*. Tvoří je kratší básně, volně se pojící v souvislou skladbu a vyprávějící příběh noci a spánku. Litanické intermezzo je tichým procesím všeho spícího: spí nádraží, kasárna, ústav, milenci. Básně připomínají drobné prózy, každá soustředěně popisuje magický úlomek noci. Motiv moře se mihne v úvodu v podobě hvězdy-majáku, motiv dítěte se objeví tentokrát v podivuhodné metamorfóze: dětmi jsou spící vojáci v kasárnách, „*děťští*“ jsou starci v ústavu. I milenci mají vedle sebe v posteli třetího – kojence. Lidé, zbavení sebe, se podobají dětem vytrženým z času, z „*dospělých*“ úmyslů a úradků světa. Také místa, zbavená svého smyslu a významu, se podobají nehybným spícím hvězdám mimo čas. „*Nádraží spí. Nejbližší vlak vyrazí za / pět hodin. Kamery sledují zahozené / lístky.*“ Vše se zastavilo, nehýbá se a přirozeně nabírá věčný, mytický rozměr. Na mýty upomínají, počínaje první básní, názvy souhvězdí, jejichž strnulé konstelace nacházejí své podivuhodné dvojníky v pozemských spících věcech. Klidný evokativní tón vyústí v závěru intermezza do „pohádkového“ obrazu drožky Velkého vozu, řízené klimbajícím vozkou. Do uspávací dikce se dokonce vloudí náhodný prostý rým (*dál / pospíchal*); vůz jede, zároveň však i stojí, vzdálenosti se nezmenšují, svět trvá. Scéna je odvěce prázdna – tudíž i nachystaná pro další (odvěké) dění.

Třetí oddíl, *Moře*, přináší dramatické, obsahové jádro sbírky. Motiv moře je uveden opět hned zraje, dokonce je tentokrát přímo zmíněn co „*motiv*“. Úvodní báseň načrtává vizi vnitrozemské pláně zahlédnuté z vlaku, z níž se vynoří mávnutí ruky a hned zas zaniká. Člověk je v básni umístěn do prostoru hned dvakrát: jednou jako pozorovatel, pronikající plání-mořem, podruhé jako ztracenec, obyvatel této pláně. Poutník spěje odněkud někam, zatímco člověk uprostřed pláně tkví „*nikde*“, promě-

něný v jediné ztracené gesto, pozdrav. V následujícím, opět epičtějším textu začne vycházet najevo, že oddíl *Moře* je vlastně básnickým deníkem porodu. Nejprve jsou zaznamenána různá vyšetření, pak za noci přijdou porodní stahy, odjezd, porodnice, přestřížení pupeční šňůry. To vše je shrnuto několika kratšími básnickými popisy, spíš jen zmínkami, v nichž básník zůstává střídmy a konkrétní, a přece též nenásilně barvitý, obrazný a také naléhavý, magicky pronikavý. Některé texty se podobají strukturou: tvoří je úvodní kratičká „próza“, za níž následuje lyričtější a obraznější několikaveršová coda. Motiv moře vstupuje na scénu v plné síle a dramaticky se proměňuje, skutečně „doráží“ v rozličných podobách. Otevřený existenciální prostor moře-pláně prudce vystřídá příboj zavřený uvnitř lůna: „*Sestra odběhla, ženě za stěnou zesílily stahy. / Nikým nerušení noříme se do vrnění repro- / duktoru, do znásobených šumů prenatalních krajin, stržení ději.*“ (38) Je tu však i moře cizích jazyků, jež básník-otec v očekávání po nocích studuje; tyto jazyky jsou také nějak „prenatální“, jsou to archaické jazyky počátků lidské kultury: řečtina a hebrejšтина. Abstraktní živel jazyka se ovšem v hlavě básníka „převaluje“ velmi živě, zvukomalba slov vyvolává fyzické pocity: „*Kýmata, vlny. [...] Jám. Kýmata. Ky- / mácí se. Sem tam, tam a sem.*“ (40) Básníková noční samomluva zní až dětsky chlácholivě, kolébavý rytmus nabývá mnoha významů; stejně jako se sem a tam převaluje bezedné moře, tak se v náruči houpe i uspávané dítě; podobně je člověk odpradávná kolébán i v náruči kultury, a konečně v podobném rytmu se opakují věčné lidské role: otcové se stávají otci, matky matkami, děti dětmi. Hlava hvězdného vozky se sem tam klimbá na kozlíku.

V básníkových záznamech jsou události svázané s blížícím se porodem prokládány dalšími civilními okamžiky. Na návštěvu přijde těžce nemocný přítel (a hurónsky žertuje); volá nemocný táta; mihne se hřbitov, zážitek z výletu se syny, večerní terasa kdesi u přístaviště. Moře obklopuje i vyplňuje; míjí za oknem vlaku, vstupuje do nás starobylými slovy, nasloucháme mu, když je od nás dělí tenká blána těhotného břicha. Moře: čekáme na jeho vpád. Moři míst, dějů a chvil jsme vydáni, ale jsme také jeho strůjci; to moře, jež jsme zosnovali, jež je otiskem naší vášně a jemuž zatím jen zvnějšku nasloucháme, se chystá vyrazit z placenty ven, zavalit nás, propojit se s námi, uplatnit svůj svatý nárok, začít spřádat svůj rytmus a čas.

V průběhu oddílu jako by se dorážení a očekávání stupňovalo, neopouštíme však klidnou, pozorovatelskou rovinu. Až kdesi za polovinou náhle do básníkovy noční snu vpadne „*rozběsněná voda*“ (51), vnitrozemské pole z úvodu se změní ve „*sráz nad oceánem*“ (51). Živý sen jako by pokračoval i po procitnutí, kdy si básník uvnitř stanu, jehož plátno se prohýbá dovnitř, náhle připadá sám jako nenarozený: „*Někdo venku zkoušel / dotknout se mne, / plodu.*“ (51) V prvním oddílu byl subjekt ve snu „božským“ hlasem nabádán ke stavbě útočiště; v tom třetím je ve snu pro změnu vystaven rozběsněnému živlu. „Božský“ otec v naději (ve skutečnosti vichr, cloumající stanem) se zvenčí snaží dotknout dosud nenarozeného potomka. Tento

zlomový text je strhující a sugestivní, i zde se však básník drží střídmého výrazu. Přestože báseň má, zejména v kontextu celé sbírky, silné obrazné a významové přesahy, výrazově Kolmačka využívá neokázalého popisu. Sílu v sobě nese sama situace, zpřítomněný okamžik ve svých souvislostech, nikoli prostředky, jimiž je chvíle zachycena. Již v tomto oddíle se mihnou náznaky dialogičnosti. Některé nemocniční popisy básník „vypráví“ své ženě, s níž tyto chvíle žije. Dialogičnost pak doslova vytryskne v okamžiku, kdy se schyluje k porodu: „*Jsi se mnou? / Ptáš se tak naléhavě, nutně to musíš vědět. / [...] / Jsem s tebou, jako je Bůh se mnou: stírám pot / s čela, krev ze stehén.*“ (53) Podruhé se ve sbírce explicitně vynoří Bůh, teď jako součást ustáleného rčení. Jeho jméno zazní potřetí a naposled v samém závěru oddílu, kde se zjeví jako záhadný demiurg, byť paradoxně jen jako průměr pro něco jiného: „*Na nebi vítr v odplouvajících mracích / tvoří jak Bůh výjevy bez point.*“ (59)

Následující čtvrtý oddíl opět můžeme vnímat jako intermezzo. Tvoří jej litanická skladba uvozená a průběžně rytmizovaná prostým, zas a zas opakovaným oslovením: „*Slyšíš?*“ Oddíl je monologem jedné noci, výčtem všeho, co nás obklopuje a nabízí našemu sluchu – snění – své „hlasy“. Znovu se kolem zhuštěné řiny moře. Na rozdíl od předchozího oddílu, kde se moře rozptýlilo do lidských dějů, napjatých na struně mezi kolébkou a smrtí, jde tentokrát o živel dost věcný; věci vůkol jsou propojeny šumem deště, déšť rozeznívá jejich hlasy. Básník je pozorný k psímu štěknutí, vláze ve stéblech, skřípění kroků na šterku. Do šumu „moře“ však posléze zahrne i spící děti, ale také samu adresátku zpěvu, ženu odevzdaně spočívající na lůžku: „*Slyšíš [...] jak tepnou na tvém krku, / soutěskou, / valí se horký proud / dolů do studených vod...?*“ (65) Skladba litanicky plyne, jakoby vyslovována jedním dechem. I zde básník zůstává důsledný. Nejenže se v litanii vrací ke svým podstatným, drahým motivům (děti, žena), ale spontánně vystaví i dramatický oblouk; pohled na pokojně spící ženu střídá představa „*nepohnutého*“, „*neprostupného*“, v dešti a mlze „*čekajícího*“ lesa; klidný majestát lesa je vzápětí prořat tušeným živočišným dramatem, zvířecím zápasem a umíráním, odehrávajícím se kdesi v lesním houští. Na závěr se básník vrací do lidského útočiště, kde vládne napjatý klid; déšť smírně i tajemně šumí – plnost moře je ustavičně přítomná: „*Sud na dvorku přetéká. / Slyšíš? / Slyšíš, jak se to rozláhá?*“ (68) Básník je tížen mlčením světa, a přece naléhá, jak je hrozivě cizí, a přesto jsme do něj zahrnutí, jak jsme mu vydáni, a zároveň mu odhodlaně „*vzdorujeme*“ zde ve svých zdech, tiše „*přetékáme*“ spolu s ním. Spodním proudem básníkovy ptaní je jistě i potřeba souznění, touha ujistit se o společném prostoru: *Slyšíš to, co já?*

V závěrečném oddílu *Řvou lvi* je šepot litanie střídán překvapivě rozkotaným obrazem světa. Oddíl působí jako zbytnělý epilog; vše již bylo řečeno, ke břehu se však valí další tříšť. Sbíрка opouští motivickou zaostřenost a tematickou vyklenutost. Jako bychom měli být upozorněni, že obrysy světa nakonec zůstanou nehotové. Úryvky velmi konkrétní se střídají s enigmatickými, podivuhodně koncentrovanými vjemy, vizemi, závěry. Civilní zápisky se příkře lomí do křehkých, přítom rázných a jistých

tahů připomínajících východní kaligrafii. Nápad, úlomek řeči, přeskok jinam... A náhle vše protne zásadní, nečekaně lapidární a otevřená otázka: „*Jak dlouho ještě?*“ (89) Otazník zůstane osamoceně tkvět v rozbitém prostoru. Kolmačka ponechává knihu otevřenou, jako by chtěl adoptovat nekončící gesto moře, byť jen ve střídmych lidských dimenzích. Vše zůstává *bez point* – s jedinou drobnou výjimkou: v samém konci se zopakuje motiv lidského mávnutí, tentokrát uvnitř vlaku. V odpověď naivním dětským pozdravům z hloubi pláně se v ujíždějícím vagonu letmo mihne ruka: „*na poslední chvíli v předposledním okně.*“ (93) Nic nekončí. V bezbřehém moři si však odpověděla dvě lidská gesta.

Kolmačkova poezie pozoruhodně přesahuje a posunuje českou mélicko-metaforickou tradici. Aniž by rezignovala na hudbu veršů či obraznost, tyto prvky uskutečňuje jinak než zavedeným způsobem. Hudba zde neznamená zvukomalebnou nadhodnotu, ale je přítomna už v klidné, usebrané dikci, jež občas přerůstá v naléhavý „šepot“, jindy v letmé, prostince působící rýmy. Hudba a rytmus jsou u Kolmačky skryty v samotných vlnách a dorážení vjemů, vizí či myšlenek. Obraznost se nesoustředí do zřejmých metafor, ale vyplývá ze situací, vysvítá z proudu konkrétních postřehů, váže se na básnický popis, prostupuje sítí hlubinně spřádaných vztahů a rezonancí. Vnějškově neokázalá, při podrobnějším pohledu však překvapivě soudržná a provázaná sbírka *Moře* spojuje „všední“ životní fasety v silný, osudový celek. Přirozeně a bez vnějších efektů nabízí strhující vhléd do podstatných lidských momentů.

Na rozdíl od mladších autorů, pro něž počátek devadesátých let znamenal rychlý start a bohaté „novolyrické“ či „neoavantgardní“ okoušení a znovuosvojování si výrazové a vyjadřovací svobody (Bogdan Trojak, Milan Děžinský, Pavel Petr, Petr Borkovec, Jaromír Typlt), je Kolmačkova generace zdrženlivější. Přiklání se k civilismu, otevřeně osobním reflexím, naze a přímočaře konkrétnímu postihování existenciálních momentů. Autoři jako Pavel Kolmačka, Petr Hruška nebo Petr Halmay neváhají v básních zmínit partnerské vztahy, děti, prostředí domova, každodenní epifanie. Tuto empirii však básníci hned také spontánně metafyzicky reflektují. Současná česká poezie má v Kolmačkovi ve vzácné jednotě a vyváženosti básníka zemitě konkrétního, přítom plného ryzí osobní spirituality a schopnosti vnímat „všední“ žití v přirozeném mytickém rozměru.

Ukázka

ZA HOUŠTINOU hloží se schovávají dodávka
a kombík: muž s jízvou, jen tak tak že před
vesnicí nesrazil nějaké báby, žena v červeném
v zatáčce málem vyletěla z cesty. Spěšně a ho-
rečně jsou svoji. Za tratí hlava nehlava matka
mlátí syna. Proč, zač? Odmlouval, ukrad sirky
nebo ztratil cvičky, rozbil květináč.

V odkrytém slunci
není k rozeznání
pražádný výraz, tvar,
veselí, soucit, strach,
jen žár.

(80)

Vydání

Moře, Triáda, Praha 2010.

Reflexe

Pavel Kolmačka plně využívá sémantického potenciálu motivu moře a vody, které mohou vystupovat i jako vlhkost vzduchu, chlad a temnota, ale stejně tak jako silný a energický proud, a tedy nabývat hodnot velmi rozdílných. Pohyb mořské hladiny je usouvztažněn s pohupováním stromů, vlny a náporů s pravidelnými porodními stahy. [...] Mořská hlubina představuje místo, kde na Zemi vznikl život, je symbolem prvopočátku každého zrození a skrze plodovou vodu je s mořem propojen každý člověk.

Klára Soukupová: „Kýmata vyrovnanosti“, *Host* 2010, č. 9, s. 85, 87.

Kolmačka je mistr šerosvitu, přičemž mu zdaleka nejde jen o smyslovou momentku či zachycení atmosféry. Noc se pro něj stává základním tvůrčím údobím. Umožňuje ztišení, kontemplaci, jítří fantazii, otevírá prostor snu. Pozměňuje platnost smyslových vjemů, umožňuje plné vnímání ve dne skrytých zvuků, rytmi, dává vyniknout detailům, jejich jiné optice.

Miroslav Chocholatý: „Mezi pevninou a mraky“, *Tvar* 2010, č. 20, s. 2.

Sbírka je skutečně poskládána z výjevů bez point, tím však není řečeno, že by jednotlivé texty neměly většinou svůj vnitřní děj, byť jsou mezi nimi roztroušeny i kratičké „momentky“ bez děje. [...] Psát příběhy bez point je jistý druh vypravěčské askeze, a pokud je vypravěč asketický i v použitých básnických prostředcích, dává smysl jedině prokomponovaný celek. [...] Kolmačka si svůj styl ovšem pečlivě uvážil. Ví, že v popisech je silný, dokáže zachytit působivé detaily.

Vojtěch Probst: „Moře, kam až dohlédneš“,
Literární noviny 2010, č. 37, s. 18.

Moře je odedávna synonymem neomezena, ve skutečnosti je ale místem obrovského a pro nás nevnímáníelného množství jednoznačných stavů – čemuž skvěle odpovídá to, že sbírka *Moře* je formálně velmi pestrá a jemně propracovaná, a to včetně občasného užití vnitřního rýmu, který je vlastně obdobou vln, narážejících na významy slov a vykupujících směšnou nedokonalost lidského smyslového vnímání.

Karel Thein: „K Moři Pavla Kolmačky“, *Souvislosti* 2011, č. 1, s. 239.

Procezený deštěm, hukot moře doslova a do písmene přichází ke slovu a spolu s ním prostupuje věcmi. V tomto prostupování je bezpochyby pravé kouzlo básně jako živlu neunáhlené proměny.

Karel Thein: „Kolmačkov Moře: Slyšíš ten šum?“, *Lidové noviny* 18. 12. 2010, (příl. *Orientace – Kniha roku 2010*, s. 27).

Slovo autora

Obraz světa lze přeskupit do tolika smysluplných vzorců, že nefunkčnost jednoho z nich nebolí tak moc, jak se obecně soudí. Ano, někdy člověk žije jako na vlně, která ho nese, bere jakoby z jiné síly a ještě má na rozdávání. A někdy je na suchu, sobecký, malicherný a blbý. Nevím, jak to odlišit od problémů obecně životních, možná je to jen záležitost jazyka. [...] Literatura má do [archetypálních] obrazů zapuštěný kořen. Pod nohy se připletou i autorovi, který si myslí, že je od archaických tradic svobodný. A prosáknou i do sfér totálně profánních. Například říční tok a země za ním. Ten odedávna buddhistům svítí v dálce jako konečný cíl, i když výborné je už během života aspoň „vstoupit do proudu“. [...] Já sám si své motivy, tedy i motivy otevřenosti a vyhlížení za mez nevybírám, vybírají si mne samy, přitahují mne jako magnety.

„Religiozita není hrb“ (rozhovor vedl Petr Andreas), *A2* 2010, č. 24, s. 24.

V *Moři* je asi méně básní o tom, že „něco je ve mně“, a více o tom, že „jsem v něčem“, to je pravda. Jsem jistě v krajině jako již narozený, ale taky (obrazně řečeno) v matce, v dočasném příbytku, ze kterého se budu muset родit do neznámého.

„Jdeš, jsi tečkou, a všechno, co vidíš, je ti obdarováním“ (rozhovor vedl Petr Motýl), *Kontexty* 2010, č. 5, s. 87.

Bibliografie ohlasů

STUDIE: K. Thein, *Souvislosti* 2011, č. 1, s. 238–240.

RECENZE: O. Horák, *Hospodářské noviny* 29. 7. 2010; M. Alexa, *A tempo revue*, online: <http://atemporevue.janfila.com/?go=recenze&det=101018-kolmacka-more&show=1> [přístup 18. 10. 2010]; M. Chocholatý, Z. Volf, *Tvar* 2010, č. 20; T. Kaválek, *Psí víno* 2010, č. 54; V. Probst, *Literární noviny* 2010, č. 37; J. Štolba, *A2* 2010, č. 24, též in: *Lomcování slovy*, Praha 2011; J. Sieberová, *iLiteratura.cz*, online: www.iliteratura.cz/Clanek/27455/kolmacka-pavel-more, [přístup 25. 11. 2010]; K. Soukupová, *Host* 2010, č. 9; K. Thein, *Lidové noviny* 18. 12. 2010 (příl. *Orientace – Kniha roku 2010*); A. Hauznerová, J. Zizler, *Souvislosti* 2011, č. 2.

Jan Štolba